

UNA RAÇA EN PERILL D'EXTINCIÓ

Miquel Pont Farré

Segur que molta gent, en llegir això, es pensarà que volem parlar d'algun tipus de planta, d'animal o d'insecte... doncs no, avui parlarem d'una raça d'homes, dones i nens, d'una gent que es passava treballant de sol a sol per treure el fruit de la terra, i poder menjar, ells, la seva família i, evidentment, la resta de la humanitat.

Molts es preguntaran a què ve tot això, doncs a unes estadístiques que van sortir no fa massa segons les quals, a mitjans dels anys 50, a Catalunya, el 40% de la població es dedicava a l'agricultura, mentre que en l'actualitat els pagesos de casa nostra representen poc més del 4% del total de la població. Davant d'aquests números, la pregunta és: com ens ho haurem de fer per continuar menjant? ho haurem d'acabar important tot de fora o bé resulta que tot el terreny cultivable català ha passat a mans d'uns pocs pagesos que ho tenen en grans latifundis?

La resposta correcta no és ni una cosa ni l'altra; la resposta és senzillament: progrés. Un progrés que ha portat a què el que abans requeria 348 hores de feina d'un home i el seu bestiar, ara ho faci un home, amb la maquinària corresponent, durant 4'18 hores... així de senzill.

A partir d'aquí us vull ensenyar un petit estudi comparatiu entre el treball agrícola de fa 50 anys i el d'avui dia. Aquest càlculs de temps estan fets sobre una hectàrea de terreny.

El treball agrícola fins als anys 1960, aproximadament.

• Emprar	2,00 jornals	(Primera llaurada)
• Curronar	0,50 “	(Passar la curra per afinar la terra)
• Passar els rascles	0,50 “	(Desfer terrossos)
• Passar la cultivadora	0,75 “	(Remoure la terra superficialment i arrencar les males herbes)
• Segar (tallar, lligar i garberar)	4,00 “	(Tallar les tiges de cereal)
• Diablar i plegar diablades	0,50 “	(Plegar les tiges que han quedat a terra, sense lligar)
• Batre 4 batudes de 4 homes	16,00	(Separar el gra de la palla, netejar i ensacar)

* 3 homes més les dones i la canalla que estenen la batuda, escombren, arreglen la palla a la pallissa.... tot plegat equival a la feina d'un home.

• Mantornar	1,75	(Segona llaurada de la terra)
• Tirar l'adob	0,50	(Repartir adob, 400 kg.)
• Tirar la llavor	0,50	(Sembrar 200 kg. de cereal)
• Barrejar l'adob	0,50	(Barrejar nitrògen, 1kg.d'amoníac, el super, 2 kg, i la potassa, 2 kg.)
• Tirar el nitrat	0'50	(200 kg.)
• Cultivadora (sembra)	0,50	(Colgar la llavor i l'adob)
• Postejar	0,50	(Aplanar la terra sembrada)

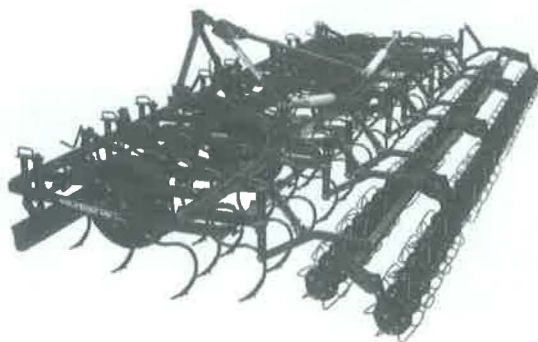
Tot plegat fa un total de 29 jornals a un promig de 12 hores per jornal, sumen un total de 348 hores

Aquí no es té en compte el fem, bé, ni abans ni ara, encara que s'hi passaven moltes hores de jornal. El pagès anava amb el carro als corrals dels bestiar: ovelles, cabres i vaques, hi portava palla o boll pel jaços de les bèsties i s'emportava el fem.

Curronar abans i ara

Emprimar abans i ara

Adobar i sembrar d'abans i d'ara

Segar i batre d'abans i d'ara

D'altra banda, hem calculat que de l'ordi sembrat en aquesta hipotètica hectàrea de terreny, n'hem tret prou garbes, unes 1.200 o 1.250, com per fer 4 batudes; i si de cada batuda en surten 16 sacs de 50 kg., tenim un total de 64 sacs, o el que és el mateix, 3.200 kg de cereal amb un rendiment del 16% .

Treball en l'actualitat.

- Passar el cultivador 0'15 hores
- Curronar 0'10
- Esgarrapar, vibrar 0'10 (Cultivadora + vibradora)
- Curronar 0'10
- Sembrar 1'23
- Curronar 0,10
- Recol·lectar 1'30
- Matar herbes 0,30
- Repartir adob 0'20
- Repartir nitrat 0'20

Total: 4,18 hores per treballar la mateixa hectàrea de terreny que fa només 50 anys, necessitàvem 348 hores, o el que era el mateix, 29 dies de feina. Si partim de la base que actualment el rendiment de l'ordi, un any de bona collita, com la d'enguany, pot arribar a donar el 28'31%, tenim un total de 5.662 kg de cereal per hectàrea

Davant d'aquests números, totes les preguntes que ens podíem fer ja estan contestades: si amb 4 hores es cultiva 1 hectàrea de terreny, amb 29 dies de 12 hores de feina cada dia, es poden cultivar més de 80 hectàrees sense cap mena de problema.

Evidentment, el primer factor que fa possible tot això, és la maquinària que hi ha avui dia al mercat.

La transformació del cultiu amb animals a la maquinària, no té comparació. Abans la reu tenia 20 cm d'amplada cada solc, i es desplaçava a uns 3 km per hora; avui, per estovar el rostoll (emprimar) tenim les cultivadores, que han substituït les reus, de 4 m. d'amplada, i un desplaçament de 4 km. per hora. Per afinar la terra, imprescindible per

facilitar la germinació del cereal, s'utilitzava una curra tirada per mules; aquesta tenia uns 2 m. d'amplada i es desplaçava a 3 km. per hora; la dels tractors actuals és de 6'20 m, amb un desplaçament d'uns 7 km. per hora. Per remenar la terra, el que avui equival a mantornar amb la reu, avui s'utilitza la cultivadora o vibradora d'una amplada de 5'20 m. i un desplaçament de 6 Km. hora, per la qual, en ser una feina més lleugera que la cultivadora, el tractor va més ràpid..

Altres factors a tenir en compte son: primerament, el rendiment de cereal per Ha. Hem agafat el rendiment d'aquest any que, al nostre terme ha anat bé i hem calculat que en la hipotètica collita dels anys '60, el rendiment també va ser molt bo, i l'ordi podia donar 3.200 Kg. La diferència de rendiment del cereal, del 16 al 28%, es deu, bàsicament a la llavor, amb varietats més seleccionades i la manera d'abonar.

Tot això ha permès que treballant només els fondos i els plans, deixant els penjats i les feixes estretes, on no hi passen aquestes grans màquines i que tant de bo, un dia es poguessin tornar a veure poblats de pins, roures, alzines i matolls, com eren abans d'arrabassar, hi hagi hagut aquest augment tan espectacular en la producció de cereal; un altre problema és el capital invertit en tota aquesta maquinària.

Amb aquest petit «estudi», s'han computat uns jornals de 12 hores per buscar un punt, però el jornal normal d'aquests pagesos, era de sol a sol, però, com que és el que hi havia, ningú s'hi amoïnava massa.

Amb tot, les privacions, no eren tantes. Senzillament estaven adaptats a la seva manera de viure. A la vida de pagès hi havia molta tranquil·litat alegria i humor. Passant pel defora, sempre se sentia cantar, eren feliços amb el que tenien. Ara, al «tecnificat» segle XXI no veus ningú pel camp, es diu que la gent ens belluguem tan sols motivats pels deutes i obligacions financeres; abans tota la família treballava al defora: uns esporgant, altres cavant ceps, fent parets als marges, collint ametlles, raïms o olives, els mulaters llaurant, curronant o sembrant, segons l'època de l'any; a l'hora de beure o menjar s'ajuntaven a l'ombra d'un oliver o al costat del foc, menjaven i es passaven la bota. I el dissabte al vespre era l'hora d'anar a la barberia a afaitar-se, cosa que no feien en tota la setmana i un cop al

mes, a tallar-se els cabells. Els diumenges al matí, s'escurava l'estable, s'anava a buscar palla i sortint de missa de dotze es tornava a la barberia o s'anava a la taverna, a fer petar la xerrada, a jugar al truc o al dòmino, mentre les dones anaven a casa a acabar de fer el dinar. Després de la guerra però la cosa es va embolicar una mica i durant uns anys la parella de la Guàrdia Civil voltava per camins i posaven multes als qui anaven amb el carro o amb el ruquet a l'hort o a abocar el fems, perquè no es complia el precepte dominical... de tota manera això depenia molt del rector que hi havia a la parròquia; quan es va canviar el rector, tot això es va acabar.

Tot plegat una cosa ben diferent del que és avui dia. Allò era millor? És millor això? Els nostres avis eren més feliços? Nosaltres tenim més comoditats? No es pot comparar, tot plegat no és millor ni pitjor... senzillament és diferent.